

วิธีการยุติการโต้เถียงทางจริยะ

ทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์มีหน้าที่วิเคราะห์ลักษณะของการตีค่าทางจริยะ เนื่องจากศัพท์ทางจริยะเป็นเครื่องมือสำคัญที่มนุษย์ใช้ในการตีค่า ทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์จึงมุ่งวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะเป็นหลักเพื่อทำให้เข้าใจลักษณะของการตีค่าทางจริยะ แต่เนื่องจากการตีค่าทางจริยะไม่ได้ประกอบด้วยการใช้ศัพท์ทางจริยะเพียงอย่างเดียว มีการใช้วิธีการต่าง ๆ สำหรับสนับสนุนหรือคัดค้านการตีค่าทางจริยะติดตามมาด้วย การวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอที่จะนำไปสู่การเข้าใจลักษณะของการตีค่าทางจริยะอย่างสมบูรณ์ได้ ทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์ที่สมบูรณ์จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ลักษณะของวิธีการที่ใช้สนับสนุนหรือคัดค้านการตีค่าด้วย ด้วยตนเอง นักปรัชญากลุ่มอิมิตีวิสมสมัยแรกได้แก แอร์ และ บาร์นส์ เมื่อกล่าวถึงความหมายของศัพท์ทางจริยะและลักษณะของการตีค่าทางจริยะแล้ว จึงอธิบายถึงลักษณะของการโต้เถียงทางจริยะและวิธีที่ใช้¹ และด้วยตนเอง สตีเวนสันจึงถือว่าปัญหาเรื่องวิธีการที่ใช้ในการตีค่าทางจริยะเป็นปัญหาหลักปัญหาหนึ่ง มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าปัญหาเรื่องความหมายของศัพท์ทางจริยะ² ทรรศนะเรื่องวิธีการที่ใช้ในการตีค่าทางจริยะจึงเป็นแง่มุมสำคัญแง่หนึ่งของทฤษฎีอิมิตีวิสม ในบทนี้จะได้อธิบายถึงทรรศนะของสตีเวนสันในเรื่องนี้ และจะพิจารณาว่าทรรศนะของเขาได้อธิพลจากทรรศนะของทฤษฎีอิมิตีวิสมในสมัยแรกอย่างไร และได้พัฒนาความคิดในเรื่องนี้ไปอย่างไร หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเน้นถึงวิธีการอ้างเหตุผลจากข้อความบรรยายข้อเท็จจริงมาสู่การตีค่าทางจริยะ เพราะเป็นทรรศนะที่เป็นลักษณะเด่นของทฤษฎีอิมิตีวิสม และเป็นประเด็นที่มีการโต้เถียงกันมากที่สุดประเด็นหนึ่ง นอกจากนั้นยังเป็นประเด็นซึ่งจะนำไปสู่ทรรศนะเกี่ยวกับปัญหาเรื่องความรู้ทางจริยะอีกที่หนึ่ง

¹ คุบท์ 3, หน้า 26, 42 - 43.

² C.L. Stevenson, Facts and Values, คำนำ, หน้า VII.

การอ้างเหตุผลจากข้อความที่บรรยายข้อเท็จจริงมาเป็นการตีค่า

การใช้ศัพท์ทางจริยะเป็นการสร้างอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้ฟัง แต่ก็ไม่ได้นิยามความว่า ล่าฟังแค่ศัพท์ทางจริยะอย่างเดียวจะสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้ฟังได้บ่อยครั้งที่เคียวที่เราต้องยกเหตุผลมาสนับสนุนการตีค่าของเราเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้อื่น หรือถ้าเราไม่ยกเหตุผลขึ้นมา ผู้ฟังก็อาจจะถามเราว่าทำไมจึงตีค่าเช่นนั้น ดังนั้นในกรณีส่วนมากการกล่าวว้าสิ่ง ๆ หนึ่งก็เป็นเพียงการเริ่มต้นที่จะสร้างอิทธิพลต่อผู้อื่น³ เรามักจะอ้างเหตุผลสนับสนุนการตีค่าของเราด้วย จากข้อเท็จจริง เช่นนี้แสดงว่าการตีค่ามีรากฐานอยู่บนเหตุผล และการอ้างเหตุผลเป็นวิธีการที่สำคัญมากสำหรับใช้สนับสนุนและคัดค้านการตีค่า สตีเวนสันถือว่าหน้าที่อย่างหนึ่งของทฤษฎีอิมพิริวิสมก็คือ ชี้ให้เห็นว่าการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะตามทฤษฎีนี้ทำให้สามารถอธิบายข้อเท็จจริงนี้ได้ ทั้งนี้เพราะมักจะมีผู้โจมตีว่า ทฤษฎีจริยศาสตร์ที่เน้นทัศนคติเป็นทฤษฎีที่ทำให้การตีค่าขาดพื้นฐานที่มั่นคง เป็นเรื่องของการตัดสินตามอำเภอใจ⁴

ในการอธิบายการอ้างเหตุผลสนับสนุนการตีค่านั้น จะต้องพิจารณาลักษณะของข้อความที่ใช้ในการตีค่าเสียก่อนว่าเป็นอย่างไร และจะพิสูจน์หรือสนับสนุนได้ด้วยวิธีใด ก็จะได้เห็นแล้วว่าข้อความทางจริยะมีความหมายสองชนิด ส่วนที่เป็นการบรรยายนั้นเป็นการบอกข้อเท็จจริง ดังนั้นจึงพิสูจน์ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือด้วยเหตุผลทางตรรกวิทยา แต่ส่วนที่เป็นความหมายเชิงอิมพิริวิสมเป็นการ แสดงและกระตุ้นทัศนคติ ไม่ได้บอกเนื้อหาใด ๆ จึงพิสูจน์ด้วยเหตุผลทางตรรกวิทยาไม่ได้ ประเด็นของปัญหาจึงมีอยู่ว่า เราจะพิสูจน์หรือสนับสนุนการแสดงทัศนคติด้วยเหตุผลได้อย่างไรในเมื่อเราใช้เหตุผลทางตรรกวิทยาไม่ได้ เนื่องจากความหมายเชิงอิมพิริวิสมของศัพท์ทางจริยะมีลักษณะเป็นกิ่งค้ำง สตีเวนสันจึงยกตัวอย่างกรณีของประโยคค้ำงขึ้นมาพิจารณา⁵ เขากล่าวว่า เมื่อคน ๆ หนึ่งออกค้ำง ผู้ที่

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 66.

⁴ C.L. Stevenson, Ethics and Language, หน้า 30.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 27-28.

รับคำสั่งยอมจะไม่ขอให้ผู้ออกคำสั่งพิสูจน์ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือด้วยเหตุผลทาง
 ตรรกวิทยาว่าที่พูดเช่นนั้นจริงหรือไม่ เพราะคำสั่งพิสูจน์ไม่ได้ว่าจริงหรือเท็จ แต่กระนั้นก็
 ไม่ได้หมายความว่าผลการออกคำสั่งปราศจากเหตุผลเป็นพื้นฐาน เพราะจะสังเกตได้ว่า ในกรณี
 ของประโยคคำสั่ง เช่น "ปิดหน้าต่าง" ผู้ฟังคำสั่งสามารถถามผู้ออกคำสั่งได้ว่า "ทำไม"
 เป็นการถามเหตุผลว่าทำไมผู้พูดจึงออกคำสั่งเช่นนั้น และทำไมตัวเขาจึงต้องยอมรับคำสั่งนั้น
 ผู้ออกคำสั่งก็อาจจะให้เหตุผลว่า "ฝนสาด" หรือ "ลมแรง" เป็นต้น แสดงว่าการออกคำสั่ง
 มีการอ้างเหตุผลมาสนับสนุนได้ จะเห็นได้ว่าเหตุผลเช่นนี้ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับประโยค
 คำสั่งในทางตรรกวิทยา ข้อสรุปที่เป็นประโยคคำสั่งไม่ได้อ้างจากข้อยืนตามวิธีนิรนัยหรือ
 อุปนัย เพราะประโยคที่เป็นข้อยืนเป็นการบรรยายข้อเท็จจริง แต่ข้อสรุปเป็นประโยคคำสั่ง
 ซึ่งเป็นประโยคคนละชนิดกับประโยคที่เป็นข้อยืน การอ้างเหตุผลทางตรรกวิทยาจากประโยค
 ที่เป็นการบรรยายข้อเท็จจริงจะต้องให้ข้อสรุปที่เป็นประโยคที่บรรยายข้อเท็จจริงด้วย

ในเมื่อเหตุผลที่ใช้สนับสนุนคำสั่งไม่ได้มีความสัมพันธ์กับคำสั่งในค่านตรรกวิทยา
 ปัญหาก็คือ ความสัมพันธ์นี้มีลักษณะอย่างไร สตีเวนสันอธิบายว่า ประโยคคำสั่งใช้ในการ
 เปลี่ยนทรรกสนคติหรือการกระทำของผู้ฟัง เมื่อผู้ฟังตั้งคำถามว่าทำไมก็หมายความว่าผู้ฟัง
 ไม่ยอมเปลี่ยนทรรกสนคติหรือยังลังเลอยู่ ผู้ออกคำสั่งจึงต้องชี้แจงเหตุผลโดยบรรยายถึง
 สภาพที่ต้องการจะเปลี่ยน หรือสภาพที่ต้องการจะให้เกิดขึ้น ถ้าผู้ฟังเห็นว่าสภาพที่จะเปลี่ยน
 ไปหรือสภาพที่เกิดขึ้นใหม่จะทำให้ตนพอใจ ผู้ฟังก็จะยอมทำตาม ดังนั้นสรุปได้ว่า การอ้าง
 เหตุผลสนับสนุนคำสั่งเป็นการยกประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงขึ้นมาเพื่อทำให้ผู้ฟังมีความเชื่อ
 อย่างหนึ่งหรือเปลี่ยนความเชื่อของผู้ฟัง เพื่อที่จะทำให้ผู้ฟังยอมรับคำสั่งนั้น ข้อยืนดังกล่าว
 จึงเป็นการใช้ความเชื่อสนับสนุนคำสั่ง

จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างคำสั่งและเหตุผลที่สนับสนุนคำสั่งนั้นเป็นความ
 สัมพันธ์ระหว่างทรรกสนคติและความเชื่อนั่นเอง ประโยคคำสั่งแสดงทรรกสนคติของผู้พูดว่า
 ต้องการอะไร และแสดงให้เห็นว่าผู้พูดต้องการเปลี่ยนทรรกสนคติของผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังมีการ
 กระทำอย่างที่ตนต้องการ การที่ผู้ฟังลังเลหรือไม่เห็นด้วยแสดงให้เห็นความไม่ลงรอยกันใน
 เรื่องทรรกสนคติ และเนื่องจากการเปลี่ยนความเชื่อมักจะเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนทรรกสนคติ
 ผู้ออกคำสั่งจึงยกประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงขึ้นมาเป็นเหตุผลเพื่อเปลี่ยนความเชื่อของผู้ฟัง และ

เพื่อให้ความเชื่อนั้นเป็นสาเหตุให้ผู้ฟังเปลี่ยนทัศนคติไปด้วย

ดังนั้นการใช้เหตุผลสนับสนุนคำสั่งจึงเป็นกรณีหนึ่งของการชักจูงความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติโดยอาศัยการชักจูงความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อเป็นสาเหตุ ลักษณะของการใช้เหตุผลเช่นนี้จึงไม่ใช่ลักษณะเฉพาะของการใช้เหตุผลสนับสนุนคำสั่ง แต่เป็นลักษณะของการอ้างเหตุผลเพื่อชักจูงความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติในทุกกรณี รวมถึงในกรณีของการตีค่าในวิชาจริยศาสตร์ด้วย

สรุปแล้วการอ้างเหตุผลสนับสนุนการตีค่าทางจริยะก็เช่นกัน เป็นการยกประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงขึ้นมาเพื่อเปลี่ยนความเชื่อของผู้ฟัง เพื่อที่จะเปลี่ยนทัศนคติของผู้ฟังอีกข้อหนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการอ้างจากข้อความบรรยายข้อเท็จจริงมาสรุปเป็นการตีค่า ตัวอย่างเช่น

- ก ความจริงแล้วแดงเป็นคนดีทีเดียว
- ข คุณมีเหตุผลอะไรจึงตัดสินเช่นนั้น
- ก ความไม่สุภาพและความก้าวร้าวของเขาเป็นเพียงลักษณะภายนอก ที่จริงเขาเป็นคนมีเมตตา กรุณา เป็นคนใจดีที่สุดคนหนึ่ง
- ข ถ้าที่คุณพูดเป็นความจริงก็นับว่าน่าสนใจมาก แล้วเขาได้เคยแสดงความใจดีให้เห็นจากการกระทำบ้างหรือเปล่าวะ
- ก เคยซิ คนใจของเขาบอกว่า แแดงไม่เคยคบค้าเลย และเมื่อเร็ว ๆ นี้ก็ยังออกเงินค่ายารักษาลูกให้อีก และก็มีครั้งอื่น ๆ อีก มีครั้งหนึ่งเขา...
- ข ถ้ายังนั้นผมก็ยอมรับว่ายังไม่รู้จักแดงดี ที่จริงเขาเป็นคนดีคนหนึ่ง⁶

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁶ ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นการใช้ศัพท์ทางจริยะตามความหมายตามรูปแบบที่หนึ่งและวิธีการโต้แย้งที่ติดตามมาจากการที่คนทั้งสองใช้ศัพท์ทางจริยะตามความหมายนี้ ในกรณีที่ผู้พูดใช้ศัพท์ทางจริยะตามความหมายตามรูปแบบที่สอง การโต้แย้งจะอยู่ในลักษณะที่คนทั้งสองให้ความหมายของ "ดี" ไม่ตรงกัน ก กล่าวว่า ค ดี เพราะสิ่งหนึ่งคือ มีความหมายว่าสิ่งนั้นนำไปสู่ ง จ ข ถ้าว่สิ่งหนึ่งคือ มีความหมายว่าสิ่งนั้นนำไปสู่ ฉ ข สิ่งที้นำไปสู่ ง จ

จากตัวอย่างนี้เห็นได้ว่า ในตอนแรก ก และ ข มีทัศนคติที่ขัดแย้งกันเกี่ยวกับแคง
 ต่อมา ก ยกเหตุผลขึ้นมาสนับสนุนการตัดสินใจของตนโดยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนิสัยของแคงที่ ข
 อาจจะยังไม่รู้ ซึ่ง ก คิดว่าเป็นข้อเท็จจริงที่เมื่อ ข เชื่อแล้วก็จะเกิดความเห็นชอบด้วยใน
 คำแคง ข ยอมรับว่าเหตุผลนี้เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ถกเถียงกัน แต่ยังไม่เชื่อข้อเท็จจริง
 ที่ ก ยกขึ้นมา ถึงขั้นนี้เห็นได้ว่า ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติของคนทั้งสองขึ้นอยู่กับ
 ความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ เพราะถ้าคนทั้งสองมีความเชื่อตรงกันเกี่ยวกับว่าแคงมี
 เมตตาหรือไม่ ก็จะมีความเห็นตรงกันว่า แคงเป็นคนดีหรือไม่ ต่อมา ก ยกข้อเท็จจริงขึ้น
 มาเพื่อพิสูจน์ว่าแคงเป็นคนใจดีมีเมตตา ข้อเท็จจริงนี้ใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงที่ว่าแคงเป็นคนมี
 เมตตา ไม่ได้ใช้พิสูจน์โดยตรงว่าแคงเป็นคนดี แต่ถ้า ข ยอมรับข้อเท็จจริงนี้ก็จะยอมรับใน
 ที่สุดว่าแคงเป็นคนดี ข เชื่อข้อเท็จจริงนี้ จึงเชื่อด้วยว่าแคงมีเมตตา และในที่สุดจึงเห็นด้วย
 กับ ก ว่าแคงเป็นคนดี การที่คนทั้งสองมีความเชื่อตรงกันนำไปสู่การลงรอยกันในเรื่อง
 ทัศนคติ ตามทฤษฎีของสตีเวนสัน การยกประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงขึ้นมาเพื่อเปลี่ยน
 ทัศนคติอาจจะเป็นไปได้ในสองลักษณะด้วยกัน⁷ คืออาจจะเป็นการชี้ให้เห็นว่าฝ่ายหนึ่งมีความ
 เชื่อในข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้อง เช่น การที่ ก ชี้ให้ ข เห็นว่า ข เข้าใจผิดคิดว่าแคงไม่มี
 เมตตา พร้อมกับยกหลักฐานมาพิสูจน์ เป็นต้น หรืออาจจะเป็นการชี้ให้เห็นว่าฝ่ายหนึ่งมอง
 ข้ามข้อเท็จจริงบางประการ หรือไม่ได้นำข้อเท็จจริงบางประการมาพิจารณาร่วมด้วย เช่น
 ก อาจจะยอมรับว่าแคงไม่มีเมตตาจริงอย่างที่ ข เข้าใจ แต่เขาก็อาจจะชี้ให้เห็นว่า ข มอง

ไม่ใช่สิ่งที่ดี และดังนั้นจึงตัดสินใจว่า ค ไม่ใช่ เพราะมีใ้คนนำไปสู่ ฉ ข คนทั้งสองรู้ว่าใ้หนิยาม
 "ดี" ไม่ตรงกัน ต่างฝ่ายต่างก็จะยกเหตุผลขึ้นมาเพื่อใ้ถือใ้ฝ่ายหนึ่งหันมายอมรับคานิยามของ
 ตน เพื่อที่จะใ้ตัดสินค่าของ ค ตรงกับตน ก อาจจะยกเหตุผลขึ้นมาว่า สิ่งใ้หน้าไปสู่อ ฉ ข
 ไม่ใช่สิ่งที่ดี เพราะ ฉ ข ในที่สุดจะนำความเคือ่ครอนมาสู่อคนส่วนใหญ่ ข ก็อาจจะเชื่อข้อ
 ใ้เท็จจริงนี้ และดังนั้นจึงยอมรับคานิยาม "ดี" ของ ก และเปลี่ยนทัศนคติใ้ตนเองมีเกี่ยวกับ ค
 มาตรงกับของ ก.

⁷W.D. Hudson, เรื่องเดิม, หน้า 158.

ข้ามคุณสมบัติอื่น ๆ ที่คือของแคงไป และอาจจะทำให้ ข เปลี่ยนทรนคติมาเป็นการยกของแคงก็ได้

ข้อที่น่าสังเกตุก็คือ จากการที่การโต้เถียงกันในเรื่องการตีค่าทางจริยะมีความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรนคติเป็นประเด็นหลัก เหตุผลที่ใช้สนับสนุนการตีค่าทางจริยะซึ่งเป็นเหตุผลที่จะใช้ชักจูงความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรนคติจึงเป็นเหตุผลที่ใช้สนับสนุนทรนคติ ไม่ใช่เหตุผลที่มาสนับสนุนความเชื่อ จริงอยู่ว่าความตัวอย่างข้างตน เหตุผลที่ ก ยกมาบางข้อเป็นเหตุผลที่ใช้สนับสนุนความเชื่อ แต่ความจริงแล้วเหตุผลดังกล่าวใช้สนับสนุนความเชื่อที่ ก ยกขึ้นมาสนับสนุนทรนคติอีกทีหนึ่ง จึงเป็นเหตุผลที่ในขั้นสุดท้ายแล้วมีจุดหมายอยู่ที่การสนับสนุนทรนคติ เหตุผลนี้ไม่ใช่เหตุผลทางตรรกวิทยาดังใดกล่าวมาแล้ว เหตุผลสนับสนุนทรนคติสัมพันธ์กับทรนคติในลักษณะที่เป็นสาเหตุและผลลัพธ์ หรืออีกนัยหนึ่ง ความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางจิตวิทยา⁸ ไม่ใช่ทางตรรกวิทยา สตีเวนสันกล่าวว่า "ข้อความที่แสดงทรนคติไม่สามารถที่จะมีความสัมพันธ์ทางตรรกวิทยากับข้อความที่บรรยายข้อเท็จจริงที่มีความสัมพันธ์ในแบบสาเหตุและผลลัพธ์กับข้อความเหล่านี้"⁹

ความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นสาเหตุผลลัพธ์หมายความว่า การอ้างเหตุผลสนับสนุนทรนคติคือการยกประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงขึ้นมาเพื่อให้ผู้ฟังมีความเชื่ออย่างหนึ่ง และเพื่อให้ความเชื่อนั้นเป็นสาเหตุทำให้ผู้ฟังมีทรนคติอย่างที่คุณต้องการ ความเชื่อเป็นสาเหตุ

⁸ การอธิบายว่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อความที่บรรยายข้อเท็จจริงและข้อความที่เป็นการตีค่าเป็นความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาแนะนำให้เห็นชัดว่าวิธีการที่ใช้ประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงมาเปลี่ยนทรนคติเป็นวิธีการชักจูงใจ ไม่ใช่วิธีการอ้างเหตุผล เหตุที่สตีเวนสันเข้าใจผิดคิดว่าวิธีการนี้เป็นวิธีการอ้างเหตุผลก็เพราะเขานำเรื่องการอ้างเหตุผลไปปนกับเรื่องการเป็นสาเหตุ คุหน่า ⁷⁶³⁻⁷⁶⁴ ของบท และคู่มือวิจารณ์ของพอล เอ็คเว็คส์ ในบทที่ 11, หน้า 224

⁹ C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 67. "An expression of attitude cannot stand in these logical relationships to descriptive statements but only in causal relationships."

ทำให้ผู้ฟังเปลี่ยนทัศนคติได้โดยทำหน้าที่เป็นสื่อเชื่อมโยงระหว่างทัศนคติต่าง ๆ¹⁰ เช่น ในตัวอย่างข้างต้น ก ทำให้ ข ยกย่องแกลงได้โดยการทำให้ ข เชื่อว่าแกลงเป็นคนใจดีมีเมตตา ทั้งนี้เพราะ ก รู้ว่า ข เห็นชอบด้วยกับความมีใจดีมีเมตตา จากการทำ ก ทำให้ ข นำแกลงไปสัมพันธ์กับความเมตตา ทำให้ ข นำทัศนคติของตนที่มีต่อความมีเมตตาไปสัมพันธ์กับทัศนคติของตนที่มีต่อแกลง ความเห็นชอบที่ ข มีต่อความเมตตาช่วยส่งเสริมให้ ข มีความเห็นชอบด้วยในตัวแกลง สาเหตุที่ทำให้สติเวณสันเชื่อว่าเหตุผลที่สนับสนุนการตีค่ามีความสัมพันธ์กับการตีค่าในแบบสาเหตุผลลัพธ์ ก็คือความเชื่อพื้นฐานของเขาที่ว่าความเชื่อและทัศนคติมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นสาเหตุและผลลัพธ์ ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันทางตรรกวิทยาแต่อย่างใด ดังนั้นความเชื่อจะสนับสนุนหรือเปลี่ยนทัศนคติได้ก็โดยเป็นสาเหตุให้เกิดทัศนคติ การอ้างเหตุผลสนับสนุนการตีค่าจึงเป็นการยกประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงขึ้นมาเพื่อทำให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อซึ่งจะเป็นสาเหตุให้ผู้ฟังมีทัศนคติอย่างที่คุณต้องการ ทัศนคติของสติเวณสันเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและทัศนคติจึงเป็นข้อยอมรับอันเป็นสิ่งกำหนดลักษณะของเหตุผลที่ใช้สนับสนุนการตีค่า

สรุปแล้ว สติเวณสันได้ชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้ทฤษฎีของเขาจะถือว่าทัศนคติเป็นองค์ประกอบหลักของการตีค่าทางจริยะ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าตามทฤษฎีของเขาการตีค่าทางจริยะปราศจากพื้นฐานที่ตั้งอยู่บนเหตุผล เขาได้ชี้ให้เห็นแล้วว่าตามทฤษฎีนี้เราสามารถอ้างเหตุผลสนับสนุนการตีค่าทางจริยะได้ ถึงแม้เหตุผลนี้จะไม่ใช่อะไรเหตุผลทางตรรกวิทยา แต่สติเวณสันก็ยืนยันกรานว่าเป็นเหตุผลชนิดหนึ่ง เพราะมีลักษณะตรงกับเหตุผลตามความหมายที่ใช้กันทั่วไป กล่าวคือ เหตุผลคือสิ่งที่เป็นการกำหนดว่า เราจะเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม หรือคงข้อสรุปของเราไว้หรือไม่ เช่นเดียวกัน ความเชื่อที่ใช้เป็นเหตุผลสนับสนุนทัศนคตินั้นเป็นเครื่องกำหนดว่า เราจะเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมหรือขยายความการตีค่าของเราหรือไม่¹¹

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 57.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 67. สติเวณสันกล่าวว่า การอ้างเหตุผลเช่นนี้ไม่ได้เป็นการใช้สมรรถภาพพิเศษที่คานท์เรียกว่า "เหตุผลเชิงปฏิบัติ (practical reason)" ซึ่ง

แต่ปัญหาที่มีอยู่ว่า เหตุผลเช่นนี้สามารถจัดการโต้เถียงทางจริยะได้อย่างเด็ดขาดหรือไม่ เหตุผลที่ใช้สนับสนุนความเชื่อนั้นสามารถจัดการความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อได้อย่างเด็ดขาด เพราะเป็นเหตุผลทางตรรกวิทยา และกฎเกณฑ์ทางตรรกวิทยาเป็นกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว ส่วนเหตุผลที่ใช้สนับสนุนทรรศนคตินั้นแล้ว จะสามารถจัดการความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรรศนคติได้อย่างเด็ดขาดหรือไม่ในเมื่อเหตุผลไม่ใช่เหตุผลทางตรรกวิทยา สตีเวนสันให้คำตอบว่า เป็นไปได้ที่ว่าในบางกรณีเหตุผลไม่สามารถทำให้เกิดความลงรอยกันในเรื่องทรรศนคติได้ ทั้งนี้เพราะคงได้กล่าวมาแล้วว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและทรรศนคติเป็นความสัมพันธ์กันตามข้อเท็จจริง¹² การที่คนสองคนจะมีทรรศนคติตรงกันหรือไม่เกี่ยวกับความเชื่ออย่างเดียวกันนั้น เป็นเรื่องที่ต้องตัดสินกันด้วยข้อเท็จจริง ตามความเป็นไปได้ทางตรรกวิทยาแล้ว คน ๆ หนึ่งอาจจะมีความเห็นชอบด้วยหรือไม่เห็นชอบด้วยกับความเชื่ออย่างหนึ่งก็ได้ และดังนั้นเป็นไปได้ว่า คนสองคนอาจจะมี ความเชื่อตรงกันทุกประการ แต่มีทรรศนคติที่ไม่ตรงกันก็ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ ตามความเป็นไปได้ทางตรรกวิทยา ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรรศนคติจึงอาจมีได้ 2 ประเภท ประเภทหนึ่ง มีรากฐานอยู่บนความไม่

เป็นสมรรถภาพการใช้เหตุผลที่ต่างจากการใช้เหตุผลที่ใช้ในศาสตร์ต่าง ๆ แต่เป็นการอ้างเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อเท็จจริงซึ่งปรากฏในศาสตร์ต่าง ๆ มิได้เป็นสมรรถภาพพิเศษต่างหากจากการอ้างเหตุผลธรรมดา และมีได้เป็นการอ้างเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สลับหรือแปลกประหลาดแต่อย่างใด แต่กระนั้นเราจะเรียกการอ้างเหตุผลชนิดนี้ว่าเป็นเหตุผลเชิงปฏิบัติก็ได้ในความหมายที่ว่า เป็นการอ้างเหตุผลแบบธรรมดา แต่อยู่ในบริบทของการเป็นสาขาเหตุและผลลัพท์ เป็นการอ้างเหตุผลที่เชื่อมโยงทรรศนคติต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ถ้าปราศจากการอ้างเหตุผลชนิดนี้แล้ว ทรรศนคติต่าง ๆ ของเราก็จะแยกต่างหากออกจากกัน ปราศจากความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และผลลัพท์เช่นนี้ สตีเวนสันถือว่าเป็นความไร้ระเบียบทางจิตวิทยา (psychological chaos) ดูเรื่องเดิม, หน้า 57-58. และดู C.L. Stevenson, Ethics and Language, หน้า 133.

¹² คุมพที่ 5, หน้า 67.

ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ กล่าวคือ คนสองคนมีทัศนคติที่ตรงกันเกี่ยวกับความเชื่ออย่างเดียวกัน แต่เนื่องจากไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ คนหนึ่งเชื่อข้อเท็จจริงอย่างหนึ่ง อีกคนหนึ่งเชื่ออีกอย่างหนึ่ง จึงทำให้มีทัศนคติไม่ตรงกัน / ประเภทที่สอง เป็นความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติที่ไม่ได้มีรากฐานอยู่บนความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ กล่าวคือ ถึงแม้คนทั้งสองจะมีความเชื่อที่ตรงกันทุกประการ แต่ก็ไม่สามารถลงรอยกันได้ในเรื่องทัศนคติ/ สตีเวนสันกล่าวว่า การอ้างเหตุผลจะสามารถขจัดความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติได้อย่างเด็ดขาดก็เฉพาะในกรณีของความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติประเภทแรกเท่านั้น เพราะการยกข้อเท็จจริงขึ้นมาเป็นเหตุผลอาจจะทำให้ทั้งสองคนมีความเชื่อที่ตรงกัน และเป็นสาเหตุทำให้ทั้งสองมีทัศนคติที่ตรงกันด้วย แต่ในกรณีของความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติประเภทที่สอง เหตุผลจะไม่สามารถขจัดความขัดแย้งให้เด็ดขาดลงไปได้ การยกข้อเท็จจริงขึ้นมาอ้างจะมีผลแค่ทำให้คนทั้งสองมีความเชื่อตรงกันเท่านั้น แต่จะไม่สามารถทำให้คนทั้งสองมีทัศนคติที่ตรงกันได้

ปัญหาสำคัญอยู่ที่ว่าตามข้อเท็จจริงนั้นเป็นอย่างไร ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติทุกกรณีมีรากฐานอยู่บนความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ หรือว่า ในบางกรณีความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติไม่ได้มีรากฐานอยู่บนความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ ในบทความชิ้นแรกซึ่งเขียนก่อนตีพิมพ์หนังสือ Ethics and Language สตีเวนสันค่อนข้างจะแน่ใจว่า ตามข้อเท็จจริงแล้วในบางกรณีความไม่ลงรอยกันในเรื่องทัศนคติไม่ได้มีรากฐานอยู่บนความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ การที่คนเรามีสภาพทางอารมณ์ต่างกัน มีฐานะทางสังคมต่างกัน อาจจะทำให้คนเรามีทัศนคติที่แตกต่างกันเกี่ยวกับสิ่งเดียวกัน ถึงแม้จะมีความรู้ในข้อเท็จจริงตรงกันทุกประการก็ตาม ดังนั้นสตีเวนสันจึงยืนยันโดยไม่มีเงื่อนไขว่าวิธีการทางวิทยาศาสตร์เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอสำหรับจริยศาสตร์เชิงตีค่า กล่าวคือ ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดความลงรอยกันในการตีค่า และดังนั้นทฤษฎีอิมพิริวิสมจึงเป็นไปตามข้อกำหนดที่สาม¹³ ในหนังสือ Ethics and Language สตีเวนสันมีความแน่ใจน้อยลง

¹³C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 28-29.

เขากล่าวว่า การที่จะสังเกตว่าตามข้อเท็จจริงความไม่ลงรอยกันในเรื่องทฤษฎีมีรากฐานอยู่บนความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อทุกกรณีไปหรือไม่นั้น จะทำได้ก็ต่อเมื่อคนทุกคนมีความรู้ในข้อเท็จจริงอย่างสมบูรณ์และมีความเชื่อตรงกันทุกประการ แต่ถึงแม้เมื่อถึงขั้นนี้แล้วก็ตามการทดสอบว่าข้อเท็จจริงจะเป็นอย่างไรก็เป็นเรื่องที่ทำไต่ยาก และดังนั้นเขาจึงสรุปประเด็นเรื่องความแตกต่างของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการจัดการโต้เถียงทางจริยะไว้ในรูปเงื่อนไขดังนี้

ถ้าการโต้เถียงทางจริยะครั้งใดก็ตามมีรากฐานอยู่บนความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ การโต้เถียงนั้นก็อาจจะยุติลงได้โดยการอ้างเหตุผลและการศึกษาหาความรู้ ความเท่าเทียมสามารถลงรอยกันได้ในเรื่องความเชื่อ แต่การโต้เถียงทางจริยะครั้งใดก็ตามไม่มีรากฐานอยู่บนความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ การจัดการโต้แย้งโดยการชี้เหตุผลไม่ว่าจะในลักษณะใดก็ตาม ก็จะเป็นไปไม่ได้¹⁴

เมื่อเป็นเช่นนี้ก็หมายความว่า ทฤษฎีของสตีเวนสันเป็นไปตามข้อกำหนดที่สามโดยอยู่ในรูปของเงื่อนไข¹⁵

¹⁴C.L. Stevenson, Ethics and Language, หน้า 138. "If any ethical dispute is rooted in disagreement in belief, it may be settled by reasoning and inquiry to whatever extent the beliefs may be so settled. But if any ethical dispute is not rooted in disagreement in belief, then no reasoned solution of any sort is possible."

¹⁵และดังนั้น ถ้าตามข้อเท็จจริงมนุษย์มีทฤษฎีตรงกันเมื่อมีความเชื่อตรงกันทุกประการก็หมายความว่า วิธีการทางวิทยาศาสตร์พอเพียงสำหรับการโต้เถียงทางจริยะ แต่ทั้งนี้ก็ไม่จำเป็นว่า หมายความว่าการศึกษาเป็นเรื่องของการแสดงความเชื่อเพียงอย่างเดียว.

วิธีการอื่น ๆ ที่ใช้ยุติการโต้เถียงทางจริยะ

การยกข้อเท็จจริงขึ้นมาสนับสนุนการตีค่าเป็นเพียงวิธีการอย่างหนึ่งเท่านั้นที่ใช้ยุติการโต้เถียงทางจริยะ วิธีการอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้มีอยู่ 2 วิธีด้วยกัน

1. วิธีการอ้างเหตุผลตามหลักตรรกวิทยา ตัวอย่างเช่น

1.1 ในกรณีของการใช้ประโยชน์ทางจริยะในความหมายตามรูปแบบการวิเคราะห์ที่หนึ่ง

ก. การไม่รักษาคำมั่นสัญญาผิดทุกกรณี

ข. คุณพุดไปโดยไม่คิดเสียก่อน มีหลายครั้งที่คุณเห็นชอบด้วยกับการไม่รักษาคำมั่นสัญญา

1.2 ในกรณีของการใช้ประโยชน์ทางจริยะตามความหมายของรูปแบบที่สอง นาย ก กับนาย ข ชักแย้งกันในเรื่องทรยศคนดี นาย ก ตัดสินว่าการกระทำอย่างหนึ่งคือ นาย ข แย้งว่าไม่ใช่ สมมติเราแทนการกระทำนี้ด้วยสัญลักษณ์ ค และแทนสิ่งที่ ค ทำให้เกิดขึ้นด้วย จ ฉ ช ทั้งสองคนใช้ประโยค "ค เป็นการกระทำที่ดี" ในความหมายตรงกันคือ ค เป็นสิ่งที่ดี หมายความว่า ค นำไปสู่ จ ฉ ช / ก อ้างเหตุผลสนับสนุนการตีค่าของตนโดยยืนยันหรือพิสูจน์ให้เห็นว่า ค นำไปสู่ จ ฉ ช / และ ข อ้างเหตุผลสนับสนุนการตีค่าของตนโดยยืนยันพิสูจน์ว่า ค ไม่ได้นำไปสู่ จ ฉ ช /

จะเห็นว่าการใช้เหตุผลทางตรรกวิทยาสันับสนุนการตีค่าเป็นการโจมตีความหมายเชิงบรรยายของประโยคทางจริยะของอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นการชี้ให้เห็นว่าอีกฝ่ายหนึ่งบรรยายข้อเท็จจริงไม่ถูกต้อง หลักเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินว่าบรรยายถูกต้องหรือไม่เป็นกฎทางตรรกวิทยาได้แก่กฎความไม่ขัดแย้งในตัวเอง (Law of Non-contradiction) ถ้าผู้ที่ไม่ลงรอยกับเราใช้ศัพท์ทางจริยะตามรูปแบบการวิเคราะห์ที่หนึ่ง เราสามารถถกคัดค้านการตัดสินค่าของเขาได้โดยชี้ให้เห็นว่าเขาบรรยายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรยศคนดีของตนเองผิด หรือถ้าผู้นั้นใช้ศัพท์ทางจริยะตามความหมายของรูปแบบที่สอง เราก็สามารถถกคัดค้านได้โดยชี้ให้เห็นว่าเขาบรรยายลักษณะที่เป็นความดีหรือความไม่ดีของสิ่งนั้นไม่ถูกต้อง ดังเช่นในกรณีของ (1.1) ข คำน ก โดยชี้ให้เห็นว่า ที่ ก กล่าวว่าการไม่รักษาคำสัญญาเป็นสิ่งผิดนั้นขัดแย้งตัวเอง เพราะ ก ไม่ได้มีความไม่เห็นชอบด้วยกับการรักษาคำมั่นสัญญาทุกกรณีไป แต่ตามที่ ก พุด

นั้นหมายความว่า ก ไม่เห็นชอบด้วยกับการรักษาคำมั่นสัญญาในทุกกรณี เป็นการชี้ให้เห็นว่า
 สิ่งที ก พุคเป็นการชกัแย้งตัวเอง ทั้งนี้เพื่อที่จะทำให ก เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจใหม่
 ในกรณีของ (1.2) การโต้เถียงกันในเรื่องข้อเท็จจริงที่ว่า ค จะนำไปสู่ จ ฉ ช หรือไม่
 จะช่วยยุติการโต้แย้งได้ เช่น ถ้ามีข้อพิสูจน์ว่า ค ไม่ได้นำไปสู่ จ ฉ ช ก็หมายความว่า ช
 สามารถชี้ให้เห็นได้ว่า ก เข้าใจผิด และจะทำให้ ก เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจใหม่ เพราะ
 ตามรูปแบบที่สอง ก จะบอกว่า ค ดีก็ต่อเมื่อ ค นำไปสู่ จ ฉ ช เท่านั้น ในเมื่อ ค ไม่ได้
 นำไปสู่สิ่งเหล่านั้น การที่ ก บอกว่า ค ดี จึงเป็นการบรรยายที่ไม่ถูกต้อง หรืออีกนัยหนึ่ง
 ตามรูปแบบของการวิเคราะห์แบบที่สอง คน ๆ หนึ่งจะบอกว่าสิ่งหนึ่งดีก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นมีคุณสมบัติ
 สมบัติอย่างหนึ่ง แต่ถาสิ่ง ๆ นั้นไม่ได้มีคุณสมบัติเช่นนั้นจริงและคนผู้นั้นยังยืนยันว่าสิ่งนั้นดี ก็
 เป็นการชกัแย้งตัวเอง

สรุปแล้ว จากการที่ข้อความทางจริยะมีความหมายส่วนหนึ่งเป็นความหมายเชิง
 บรรยาย ส่วนที่เป็นความหมายเชิงบรรยายจึงทดสอบได้ด้วยเหตุผลทางตรรกวิทยาหรือด้วย
 วิธีการทวงวิทยาศาสตร์ว่าถูกต้องหรือไม่ ชกัแย้งตัวเองหรือไม่¹⁶ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า
 การใช้เหตุผลตามหลักตรรกวิทยาสามารถยุติการโต้เถียงกันทางจริยะได้อย่างเด็ดขาด เช่น-
 เดียวกับที่ใ้ยุติการโต้เถียงกันในเรื่องความเชื่อซึ่งปรากฏในศาสตร์ต่าง ๆ การที่การตัดสินใจ
 ทางจริยะได้รับการพิสูจน์ตามหลักตรรกวิทยาแล้วว่าบรรยายได้ถูกต้อง ไม่ได้เป็นเครื่องประกัน
 ว่าการตัดสินใจครั้งนั้นจะต้องเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ทั้งนี้เพราะการตัดสินใจทางจริยะยังมีความหมาย
 อีกส่วนหนึ่งคือ ความหมายเชิงอ้อมที่ซึ่งใช้แสดงทรรศนคติและจะช่วยชี้ให้เห็นความไม่ลงรอยกัน
 ในเรื่องทรรศนคติ แต่การใช้เหตุผลทางตรรกวิทยาเพียงแต่ช่วยตัดสินใจว่าผู้ที่ใช้ข้อความทาง
 จริยะบรรยายข้อเท็จจริงถูกต้องหรือไม่ จึงเป็นเพียงการยุติความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ

¹⁶ เนื่องจากศัพท์ทางจริยะตามความหมายตามรูปแบบที่สองมีความหมายเชิงบรรยาย
 ที่ซับซ้อนม่งถึงคุณสมบัติต่าง ๆ ของสิ่งที่ได้รับการยกย่องว่าดี สตีเวนสันจึงให้ข้อสังเกตว่า
 วิธีการอ้างเหตุผลแบบตรรกวิทยาจะปรากฏในการใช้ศัพท์ทางจริยะตามรูปแบบที่สองมากกว่า
 ในการใช้ตามรูปแบบที่หนึ่ง .

แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะช่วยยุติความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรนคติซึ่งเป็นประเด็นหลักที่จะกำหนดการยุติการโต้เถียงทางจริยะด้วย ดังนั้น เมื่อ ก กล่าวว่ ค เป็นสิ่งที่ดี และถูกขแย้งว่า ก ไม่ได้เห็นชอบด้วยกับ ค จริง การคัดค้านเช่นนี้จะทำให้ ก เปลี่ยนการตัดสินใจเสียใหม่ เป็นว่า ค ไม่ดี แต่การที่การตัดสินใจครั้งหลังปราศจากความขัดแย้งในตัวเอง ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ง อาจจะเห็นชอบด้วยกับ ค ดังนั้นจึงไม่ยอมรับการตัดสินใจครั้งหลังของ ก และพยายามที่จะเปลี่ยนทรนคติของ ก ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในที่สุด ก ก็อาจจะเปลี่ยนทรนคติและหันมาตัดสินใจว่า ค เป็นสิ่งที่ดี ฉะนั้นเหตุผลทางตรรกวิทยาอาจจะทำให้ ก เปลี่ยนการตัดสินใจไปชั่วคราวเท่านั้น การที่ ก บรรยายทรนคติของตนได้ถูกต้องไม่สามารถทำให้การตัดสินใจของ ก เป็นการตัดสินใจที่คนอื่น ๆ จะต้องยอมรับโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น หรืออธิบายอีกอย่างหนึ่งก็คือ วิธีการทางตรรกวิทยาช่วยให้คนเราใช้ประโยชน์ทางจริยะตามความหมายเชิงบรรยายที่ถูกต้องได้ แต่คนสองคนที่ต่างก็ใช้ประโยชน์ทางจริยะบรรยายข้อเท็จจริงได้ถูกต้องไม่จำเป็นต้องตัดสินใจทางจริยะตรงกัน ความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรนคติก็ยังคงมีอยู่ คนทั้งสองก็ต้องใช้วิธีอื่นเพื่อขจัดความไม่ลงรอยนี้¹⁷

2. วิธีการที่ไม่ใช่การอ้างเหตุผล ดังได้เห็นแล้วว่า วิธีการอ้างเหตุผลไม่ว่าจะเป็นเหตุผลทางตรรกวิทยาหรือเหตุผลสนับสนุนทรนคติ อาจจะไม่สามารถยุติการโต้เถียงทางจริยะได้ ในกรณีเช่นนี้ ผู้ที่โต้เถียงกันก็ต้องหันไปหาวิธีอื่นซึ่งเป็นวิธีที่ไม่ใช่การอ้างเหตุผล เนื่องจากการอ้างเหตุผลเป็นการใช้ความเชื่อเป็นสาเหตุเปลี่ยนทรนคติและทรนคติเกิดจากสาเหตุหลายอย่าง ไม่ได้เกิดจากความเชื่อเพียงอย่างเดียว วิธีที่ไม่ใช่การอ้างเหตุผลจึงเป็นวิธีที่มุ่งควบคุมองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เป็นสาเหตุให้เกิดทรนคติโดยใช้องค์ประกอบเหล่านั้นเป็นสาเหตุเปลี่ยนทรนคติ¹⁸ วิธีการที่ไม่ใช่การอ้างเหตุผลมีอยู่หลายอย่างด้วยกัน แต่ที่สตีเวนสันเห็นว่าสำคัญที่สุดคือ วิธีชักจูงใจซึ่งเป็นวิธีที่อาศัยผลลัพธ์

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 134-135.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 139.

ที่คำในภาษาก่อให้เกิดขึ้นต่ออารมณ์ความรู้สึกโดยตรง เช่น อาศัยความหมายเชิงอิมิตีฟ ภาพพจน์ จังหวะในการพูด น้ำเสียง ท่าทาง เป็นต้น ที่สติเวณสันเรียกว่าวิธีชักจูงใจนี้ หมายถึงเฉพาะวิธีการที่ใช้สนับสนุนการตัดสินใจทางจริยะเท่านั้น ไม่ได้รวมเอาการตัดสินใจทางจริยะไว้ด้วย ประโยคที่เป็นการตัดสินใจทางจริยะถึงแม้จะเป็นประโยคที่ใช้ชักจูง แต่ก็ไม่ใช่วิธีการ หากเป็นข้อความที่เราสามารถใช้วิธีการต่าง ๆ มาสนับสนุนได้ ดังนั้นในการใช้วิธีการชักจูงใจสนับสนุนข้อความทางจริยะจึงเกิดการชักจูงใจสองชั้นด้วยกัน การใช้ประโยคทางจริยะเป็นการชักจูงใจชั้นหนึ่ง การใช้วิธีการชักจูงใจสนับสนุนเป็นการชักจูงใจอีกชั้นหนึ่งเพิ่มขึ้นไปอีก

วิธีการที่ไม่เป็นการอ้างเหตุผลวิธีอื่น ๆ นอกจากการชักจูงใจ ได้แก่ การลงโทษ การให้รางวัล เป็นต้น แต่สติเวณสันจะกล่าวถึงเฉพาะวิธีการชักจูงใจเท่านั้น เพราะมีความสำคัญมากที่สุดสำหรับการวิเคราะห์ของเขา เนื่องจากอาศัยองค์ประกอบของภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความหมายเชิงอิมิตีฟเป็นเครื่องมือสำคัญ

ตัวอย่างการใช้วิธีชักจูงใจ

- (1) ก การที่คุณไม่เชื่อฟังเขาเป็นความผิดทางจริยธรรม
- ข ผมว่าไม่ผิด
- ก แต่คุณมีหน้าที่ที่จะเชื่อฟังเขา มันเป็นเรื่องบังคับทางจริยธรรม
- (2) ก เขาไม่มีสิทธิ์ที่จะกระทำไปโดยไม่ปรึกษาเราเสียก่อน
- ข มีสิ เขาเป็นประธานนี่นา
- ก เขาเป็นประธาน แต่ไม่ใช่ผู้เผด็จการ เขาทำอย่างนั้นไม่เป็น

ประชาธิปไตย¹⁹

¹⁹ ตัวอย่าง (1) และ (2) เป็นการใช้ศัพท์ทางจริยะในความหมายตามรูปแบบการวิเคราะห์ที่หนึ่ง สำหรับในกรณีของการใช้ศัพท์ทางจริยะตามความหมายตามรูปแบบการวิเคราะห์ที่สอง วิธีการชักจูงใจใช้สนับสนุนค่านิยมแบบชักจูง เช่น ก นิยาม "ดี" ว่าหมายถึงคุณสมบัติ ค ง ก ก็ต้องใช้วิธีการชักจูงใจกระตุ้นให้ผู้อื่นมีความเห็นชอบด้วยกับคุณสมบัติ ค ง เพื่อที่จะให้ผู้อื่นยอมรับค่านิยมของตนและหันมาตัดสินสิ่งที่มีคุณสมบัติ ค ง ว่าเป็นสิ่งที่ดี.

ในตัวอย่าง (1) ก พยายามเปลี่ยนทัศนคติของ ข โดยอาศัยความหมายเชิงอิมพีลของ "หน้าที่" และ "ข้อบังคับทางจริยธรรม" ข้อความที่ ก ยกขึ้นมาสนับสนุนนั้นไม่ได้ให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากข้อความแรกแต่อย่างใด จึงเป็นการชักจูงใจโดยอาศัยความหมายเชิงอิมพีลเสียเป็นส่วนใหญ่ ในตัวอย่าง (2) ก็เช่นกัน ก อาศัยความหมายเชิงอิมพีลของ "ผู้เผด็จการ" และ "ไม่เป็นประชาธิปไตย" เพื่อเปลี่ยนทัศนคติของ ข แต่ทว่าสังเกตว่า ผลลัพธ์ของข้อความที่สนับสนุนการตัดสินใจของ ก ไม่ได้เกิดจากความหมายเชิงอิมพีลแต่เพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากความหมายเชิงบรรยายด้วย การกล่าวว่าประธานเป็นผู้เผด็จการและไม่เป็นประชาธิปไตยเป็นการบอกลักษณะของตัวผู้เป็นประธาน ซึ่งให้เห็นว่า ผู้ที่เป็นประธานคนนั้นจักอยู่ในคนจำพวกใด มองในแง่นี้ วิธีการที่ ก ใช้เป็นวิธีอ้างเหตุผลเพราะข้อความที่สนับสนุนการตัดสินใจของ ก เป็นข้อความที่ยกข้อเท็จจริงขึ้นมาเพื่อทำให้ ข เกิดความเชื่อ ซึ่งจะเป็นสาเหตุให้ ข เปลี่ยนทัศนคติ แต่ถ้ามองในแง่ที่ว่า "ผู้เผด็จการ" และ "ไม่เป็นประชาธิปไตย" มีความหมายเชิงอิมพีลที่เป็นอิสระบางส่วน และเป็นสิ่งที่กระตุ้นทัศนคติของ ข และทำให้ ข เปลี่ยนทัศนคติไป วิธีการของ ก ก็เป็นวิธีการชักจูงใจ ดังนั้นวิธีการในตัวอย่าง (2) จึงเป็นวิธีการอ้างเหตุผลและวิธีการชักจูงใจควบกัน สตีเวนสันให้ข้อสังเกตว่า การสนับสนุนการตัดสินใจทางจริยะด้วยวิธีการอ้างเหตุผลสนับสนุนทัศนคติและวิธีการชักจูงใจควบกันนั้นมีมากทีเดียว ทั้งนี้เพราะคำส่วนใหญ่มีความหมายทั้งสองชนิดอยู่ด้วยกัน ด้วยเหตุนี้วิธีที่เป็นการชักจูงใจล้วน ๆ หรือที่เป็นการอ้างเหตุผลสนับสนุนทัศนคติล้วน ๆ จึงมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการชักจูงใจและการอ้างเหตุผลสนับสนุนทัศนคติผสมกัน²⁰

จุดบกพร่องของทฤษฎีของสตีเวนสัน

ข้อบกพร่องสำคัญของทฤษฎีของสตีเวนสันเกี่ยวกับวิธีการโต้เถียงทางจริยะอยู่ที่วิธีการอ้างเหตุผลสนับสนุนทัศนคติ กล่าวคือ สตีเวนสันนำเรื่องการอ้างเหตุผลไปปนกับ

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 141-142.

เรื่องการเป็นสาเหตุ²¹ เขายืนยันว่าการใช้ประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงมาเปลี่ยนทัศนคติเป็นการอ้างเหตุผลชนิดหนึ่ง แต่จากการที่เขาถือว่าความเชื่อกับทัศนคติมีความสัมพันธ์กันเฉพาะในแง่การเป็นสาเหตุผลลัพธ์กัน การใช้ประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงมาเปลี่ยนความเชื่อเพื่อเปลี่ยนทัศนคติอีกทีหนึ่ง จึงเป็นการใช้ความเชื่อเป็นสาเหตุมาทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเปลี่ยนทัศนคติ การใช้เหตุผลและการหาสาเหตุทำให้เกิดผลลัพธ์อย่างหนึ่งมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง การใช้เหตุผลเป็นการพิสูจน์ความถูกต้อง แต่การหาสาเหตุทำให้เกิดผลลัพธ์อย่างหนึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ สตีเวนสันนำทั้งสองอย่างนี้ไปปนกัน ถือว่าเป็นสิ่งเดียวกัน เขาเชื่อว่าการใช้ประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงมาเปลี่ยนทัศนคติเป็นการอ้างเหตุผลอย่างหนึ่ง สาเหตุที่ทำให้สตีเวนสันคิดว่ากรอ้างเหตุผลทางจริยะเป็นการใช้ความเชื่อในข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งมาเป็นสาเหตุเปลี่ยนทัศนคติก็คือ ทัศนคติที่เขามีเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและทัศนคติคงได้กล่าวมาแล้ว ที่น่าสนใจก็คือ ถึงแม้ทัศนคติในเรื่องนี้ของสตีเวนสันจะตรงกับที่บาร์นส์และแอร์เคยกล่าวไว้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าบาร์นส์และแอร์มีความสับสนในเรื่องนี้เช่นเดียวกับสตีเวนสัน เนื่องจากทั้งสองคนไม่ได้ยืนยันว่าการยกประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงมาสร้างอิทธิพลต่อทัศนคติเป็นการอ้างเหตุผลชนิดหนึ่ง จึงพ้นจากคำวิจารณ์ดังที่กล่าวข้างต้น

พัฒนาการทางความคิดที่มีต่อทฤษฎีอิมิตีวิสม์

เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของสตีเวนสันเรื่องวิธีการโต้เถียงทางจริยะกับทัศนคติในเรื่องเดียวกันของนักปรัชญาในกลุ่มอิมิตีวิสม์สมัยเริ่มแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทัศนคติของบาร์นส์และแอร์แล้ว ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดคือ ทฤษฎีของสตีเวนสันมีเนื้อความละเอียดกว่า เขาได้กล่าวถึงวิธีการต่าง ๆ ไว้มากวิธี และได้อธิบายวิธีการอ้างเหตุผลจากประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงมาสู่การตีค่าซึ่งเป็นวิธีการสำคัญไว้อย่างละเอียด แต่ถ้ามองในแง่เนื้อความที่เป็น

²¹ ดู W.D. Hudson, เรื่องเดิม, หน้า 120-121, 156-158 ด้วย.

แขนแล้ว จะเห็นได้ว่าทรรศนะของสติเวณสันไม้ได้แตกต่างจากทรรศนะของนักปรัชญากลุ่ม
 อิมิติวีสมีสมัยแรกแต่อย่างใด ถึงแม้ทรรศนะของสติเวณสันในเรื่องนี้จะมีข้อบกพร่องทั้งที่
 กล่าวมาแล้ว แต่เขาก็ได้พัฒนาทฤษฎีอิมิติวีสไปในแง่ที่ชี้ให้เห็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการใช้
 เหตุผลสนับสนุนการตีค่าทางจริยะ กล่าวคือ เขามองเห็นปัญหาว่า ทฤษฎีจริยศาสตร์เชิง
 วิเคราะห์ที่ถูกต้องจะต้องอธิบายให้เห็นได้ว่าคนเราอาจเหตุผลสนับสนุนการตีค่าทางจริยะได้
 อย่างไร หรือการอ้างเหตุผลเช่นนี้มีลักษณะอย่างไร ทั้งนี้เพราะเป็นข้อเท็จจริงที่ยอมรับกัน
 ทั่วไปว่าคนเรามักจะใช้การอ้างเหตุผลมาสนับสนุนการตีค่าทางจริยะ และในเมื่อทฤษฎีอิมิติวีส
 ถือว่าความไม่ลงรอยกันในเรื่องทรรศคดีเป็นประเด็นหลักของการโต้แย้งทางจริยะ
 จึงอาจจะถูกโจมตีได้ว่าเป็นการอธิบายการตีค่าทางจริยะว่าเป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก
 เพียงอย่างเดียว ไม่เกี่ยวข้องกับการอ้างเหตุผล ซึ่งเป็นการอธิบายที่ขัดกับข้อเท็จจริงใน
 ชีวิตประจำวัน สติเวณสันจึงพยายามป้องกันทฤษฎีอิมิติวีสโดยพยายามชี้ให้เห็นว่าตามทฤษฎี
 อิมิติวีส การสนับสนุนการตีค่าทางจริยะทำได้โดยยกประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงขึ้นมาเพื่อ
 เปลี่ยนทรรศคดี และการทำเช่นนี้เป็นการอ้างเหตุผลชนิดหนึ่ง อนึ่ง ทรรศนะเรื่องวิธีการ
 ใช้ข้อเท็จจริงสนับสนุนการตีค่าและเรื่องการพยายามแสวงหาความลงรอยกันในเรื่องทรรศ-
 คดีโดยผ่านการทำให้เกิดความลงรอยกันในเรื่องความเชื่อ มีความสำคัญอย่างมากสำหรับชี้
 ให้เห็นต่อไปว่า การอ้างเหตุผลเช่นนี้เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์หรือไม่ และความรู้ทาง
 จริยะมีหรือไม่ ตลอดจนชี้ให้เห็นลักษณะของจริยศาสตร์เชิงตีค่า และความสัมพันธ์ระหว่าง
 จริยศาสตร์เชิงตีค่ากับศาสตร์อื่น ๆ จึงถือได้ว่าสติเวณสันพัฒนาทฤษฎีอิมิติวีสโดยชี้ให้เห็น
 ความสำคัญที่แท้จริงของทรรศนะเรื่องวิธีการใช้ประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงมายุติการโต้เถียง
 ทางจริยะที่มีต่อทฤษฎีอิมิติวีส